

Kære læser - har du mulighed for at støtte os?

POV er et uafhængigt medie, der er åbent for alle og støttet af vores læsere.

Vi vil ikke lukke vores indhold inde bag en betalingsmur, men det koster selvfølgelig at lave redigeret kvalitetsjournalistik.

Hvis du har mulighed for at støtte POV med et fast månedligt beløb, kan du hjælpe os med fortsat at udkomme.

Det kan du gøre nemt og direkte med Visa eller Mastercard ved at klikke her:

25 kr./md. →

50 kr./md. →

100 kr./md. →

POV. INTERNATIONAL
NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGEBREV HVER FREDAG

Store børn i små sko – et samlet og smukt tidsbillede

af Thomas Milsted

Publiceret 20/09/2019 i Bøger/Kultur

NY BOG // ANMELDELSE OG INTERVIEW – Elisabeth Gjerulff Nielsens nye bog, *Store Børn*, skærer sig dybt ind i sjælen, så man sidder åndeløs tilbage i stolen – kastet tilbage af både et smukt sprog og en klingende musikalitet i fortællingen. Teksten udgør et samlet og smukt tidsbillede, hvor forfatteren har givet sig selv lov til og tid til at kæle for detaljerne, skriver Thomas Milsted, der har læst bogen og talt med forfatteren.

At sidde stille til Elisabeth Gjerulff Nielsens sange var noget nær en umulighed, der tilbage i de glade 80'ere. Dansegulvet blev hurtigt fyldt op, når hendes livsbekræftende sange blev sat på grammofonen og sangerinden selv kom på fornavn med en hel generation.

Anderledes er det med Elisabeths nye bog, hvor teksterne har skåret sig dybt ind i sjælen og man sidder åndeløs kastet tilbage i stolen, også længe efter at man har lagt bogen *Store børn – erindring om en familie* fra sig.

Bogen er velskrevet og medrivende, og der er en smukt klingende musikalitet hele vejen igennem hendes fortælling. Fortællingen udgør også et tidsbillede, hvor der er kælet for de små detaljer, og hvor der er givet plads til det, som vi andre ville gå forbi i al ubemærkethed.

“

Min erindringsbog ‘Store børn – erindring om en familie’ har været hård og krævende at skrive, fordi jeg skulle ned i mit eget både romantiske og tabuiserede forhold til min familie”

– Elisabeth Gjerulff Nielsen

Ingen tvivl om, at der er meget dejligt at sige om hendes opvækst, en opvækst der næsten ikke lader noget tilbage at ønske. Men der er også torne, og af den slags vi sjældent får et indblik i, men som alle os med søskende kan nikke gysende og genkendende til.

Søskende på godt og også pænt ondt

Elisabeths bog er ikke kun en erindringsbog, men også et opgør med en forestilling om, at søskende altid kun er en berigelse. Her taler vi ikke kun om, at ens søskende i sagens natur kan være skide irriterende som blodsbeslægtede familiemedlemmer, men at de relationer, man opbygger til sine søstre og brødre kan grave sig langt ind i voksentilværelsen – på godt men også på ondt.

Bogen har fyldt i medierne som en bog om det komplicerede og ofte tabubelagte søskendeforhold, der trods en lykkelig barndom, hvor grænserne mellem det, der binder os i kærlighed, og det som binder os af en tynd forpligtelse, kan være nemme at forveksle. Og måske netop derfor mangler der ikke detaljer, når de problematiske søskendeforhold skal beskrives.

Netop bogens detaljer har affødt en batalje af reaktioner, spændende fra 'kun naturligt at få det hele med' over til, at Elisabeth har bevæget sig 'langt over grænsen' for, hvad der er ok at skrive om nulevende mennesker.

Ord som 'hævnerrig', 'manglende selvindsigt' og en ide om manglende kendskab til begreber som empati, tilgivelse og det at bytte perspektiv for at kunne forstå og anerkende forskelligheder, har også været i omløb.

Om det siger Elisabeth Gjerluff Nielsen selv:

”Min erindringsbog *Store børn – erindring om en familie* har været hård og krævende at skrive, fordi jeg skulle ned i mit eget både romantiske og tabuiserede forhold til min familie. Og netop fordi jeg oplevede mine turbulente søskendeforhold så tyngende, ville jeg lyve, tabuisere og romantisere videre, hvis jeg sprang det svære over og kun pudsede på glansbilledet. Så det besluttede jeg mig for at lade være med.”

Søskende er ofte noget, man bliver ramt af, og ikke nødvendigvis den gave, som det er så vigtigt for forældrene at holde fast i, at det er

Om de reaktioner, det har medført, svarer hun:

”Jeg har selvfølgelig fået mange reaktioner og ret så forskellige avis anmeldelser, og jeg har noteret mig, at et par københavnske medier har været ret optagne af, at visse familiemedlemmer er såkaldt kendte og nulevende mennesker, som qua deres blod jo altså naturligvis er nødt til at være med i min bog om min opvækst ”

Hun understreger, at de medvirkende har fået manus til gennemlæsning og mulighed for at kunne kommentere i god tid før færdiggørelse. Hendes ønske om at skrive om søskendeforhold var i udgangspunktet tænkt som et fællesprojekt, men ingen af hendes søskende ønskede at deltage.

Så stiller sagens sig efter min mening anderledes, for så er der ikke tale om unuanceret udlevering, og bogen kan læses som et stykke litteratur, der er befriende renset for hensyn, som ellers ville skygge for det, som er bogens intention. Det er en bog, som forpligter læseren til at se ud over sine egne ideer om, hvad man kan eller ikke kan og så søge ind i søskenderelationens komplicerede univers.

Søskende er gaven der ikke kan byttes

Bogen er kærkommen og måske især når man som jeg selv, har søskenderelationer hvor båndet, der binder os sammen kan være svært at definere.

De refleksioner, jeg sad med efter endt læsning, var det urimelige i, at et søskendeforhold ofte beskrives som gaver til hinanden, uden at vores forældre har givet os anvisninger til, hvordan man så pakker den gave ud. Vi er blevet opflasket med søskendekærlighed som et begreb, der aldrig kom til at minde om den kærlighed, vi har til et menneske, vi vil leve sammen med.

Bogen tager fat om noget væsentligt, nemlig den ide at forældre skænker deres børn søskende, i den måske naive tro at de vil berige hinanden og at de langt ind i tilværelsen vil være dybt taknemmelige over den berigelse. Men søskende elsker ikke nødvendigvis hinanden, og som barn er det måske vitterligt sådan, at man ser nyankommne søskende som en decideret trussel. At få en søster eller bror betyder, at man skal dele. Dele sine forældres opmærksomhed, hengivenhed og kærlighed, hvis noget sådan da kan deles.

Men kan børn i små sko overhovedet tænke den slags tanker, kan de være jaloux og misundelige? Kan de være ængstelige for ikke at få nok? og ligger der nogle instinkter så dybe, at det vi i vores psykologiserede verden ser som et avanceret følelsessystem, bare handler om noget så enkelt som overlevelse? Jeg ved det ikke. Og jeg ved heller ikke, hvornår det med ens søskende går galt, hvis det gør.

Der står ingen steder, at søskende skal elske hinanden, men det lærer de desværre hurtigt at de skal for ikke at gøre deres forældre ulykkelige.

Hvad jeg ved, eller måske mere præcist har oplevet og erfaret, er at relationer til søskende ofte er lidt ligesom jeg kunne forestille mig tvangsægteskaber: Det er noget man efter bedste evne forsøger at leve med og få det bedste ud af.

Søskende er ofte noget, man bliver ramt af, og ikke nødvendigvis den gave, som det er så vigtigt for forældrene at holde fast i, at det er. Det er vigtigt, fordi alt andet ville være ubærligt. Men måske skulle man som forældre også give plads til og erkende, at det for mange børn også kan være en rædsel og surt som ind i helvede. Erkender man dette, kan der måske komme noget fornuftigt ikke bare ud af søskenderelationerne, men også af familien.

Man er søskende på godt og ondt, og søskendeforholdet skal fungere. Der står ingen steder, at søskende skal elske hinanden, men det lærer de desværre hurtigt, at de skal for ikke at gøre deres forældre ulykkelige.

Som søskende bliver man en del af den følelsesmæssige fødekæde, hvor man kan blive ædt både i toppen og bunden. Som storebror eller storesøster, der altid skal træde til side og være forstående og måske næres af den tvivl om, hvorvidt man stadig kan være elsket. Som lillesøster eller lillebror at kunne bære vægten af de krænkelser og ydmygelser og ikke mindst de tæsk, man må tage imod, når ens større søskende ikke formodes at se hele billedet.

Det er de refleksioner, jeg fik ud af at læse ‘Store børn – erindring om en familie’ og alt taget i betragtning må det da være seks stjerner værd, vil jeg mene.

Søskenderelationer kan være smertefulde og tabuiserede

Men eftersom det har forstyrret mange anmeldere, at bogen beskriver nulevende mennesker (og indrømmet, jeg krøb også selv sammen ved

flere lejligheder i bogen og tænkte, 'kan man skrive det?') så jeg som sagt ingen anden udvej end at spørge Elisabeth selv. Hun siger specifikt om sin bror:

☰ Menu

”Nu må man jo åbenbart godt skrive om afdøde familiemedlemmer. Man kan frit helgenkåre eller dæmonisere sine mødre og fædre uden modsigelse fra gravene. Men når der er tale om nulevende pop-ikoner som min bror Peter AG, er det åbenbart noget andet synes nogle (få) anmeldere.”

“

I 60'erne og 70'erne brød mange fællesskaber sammen til fordel for noget mere individualistisk og egocentreret. Det var også en tid hvor kønnene på mange måder fjernede sig fra hinanden i håbet om eftertragtet selvrealisering, og det er alt sammen noget, jeg genkender fra min familie

“Den “kendthed” er dog ikke noget hverken jeg – eller de overvældende mange gode almindelige læsere, plus fagfolk som præster, psykologer og andre, som har skrevet til mig om deres oplevelse med bogen, har ladet sig forstyrre af,” indleder hun og tilføjer:

“Mine tilbagemeldende læsere læser heldigvis den historie jeg gerne vil fortælle: En fortælling om mennesker – som lige meget om de hedder Elisabeth, Peter AG, Mette Frederiksen, Lars Løkke, Hassan, Helle, eller Beyoncé og er født med eller uden sølvske, trods alle gode intentioner og vilkår – alligevel kan udvikle sig så forskelligt i en søskendeflok, at de som voksne mister kontakten og ikke længere kan eller vil nå hinanden.”

Hun understreger, at der åbenbart er “mange, der kender problemet”:

“Jeg får i al fald løbende respektfulde hilsener alle steder fra, hvor søskenderelationer er uventet vanskeligt smertefulde og dybt tabuiserede. Læsere skriver til mig, at jeg er modig, og at de synes min bogs forsøg på at undersøge og nærme sig hinanden er en kærlig hilsen til mine søskende.”

Menu
“Det er mennesker, der fokuserer på det menneskelige i min fortælling og ikke som visse mediefolk på sensationen i at “kendte” mennesker (selvfølgelig) også kan være kede af det, skændes umodent og opføre sig som store børn”, siger hun og slutter:

”Udover reaktionen på konfliktstoffet i bogen får jeg altså også en del post fra mennesker, som med stor glæde læser om 60’erne og 70’erne med mælkeflasker, fløjlsgrød, ‘Den Lille Røde for Skoleelever’, *heavy petting* og meget mere fra en tid, de genkender som bla a årene, hvor mange fællesskaber brød sammen til fordel for noget mere individualistisk og egocentreret. Det var også en tid hvor kønnene på mange måder fjernede sig fra hinanden i håbet om eftertragtet selvrealisering, og det er alt sammen noget, jeg genkender fra min familie”.

Elisabeth Gjerulff Nielsen: Store børn – erindring om en familie, 260 sider, 209,95 kr. Gyldendal, udkom 22. august.

Foto. Gyldendals presstjeneste.

FACEBOOK

TWITTER

LINKEDIN

PINTEREST

TAGS:

ELISABETH GJERULFF NIELSEN

ERINDRINGER

ROMAN

STORE BØRN

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE
INTERESSERET I FØLGENDE:

**Mogens Lykketoft:
Da udlændinge
kom på den**

**Kannibalens lov:
Dramatisk liv i
Brasilien er**

**Cahun –
Militærfængslet i
Saint Helier, blok
C, Jersey**

THOMAS MILSTED SENESTE ARTIKLER

Thomas Milsted er forfatter og rådgiver. Er medlem af Dansk Journalistforbund og har skrevet adskillige bøger og artikler om og omkring det psykosociale arbejdsmiljø. Har i mere end tyve år arbejdet som rådgiver og foredragsholder. Tidligere leder af Center for Stress og Trivsel A/S, nu freelance og Generalsekretær i Stresstænk tanken. Sidder og har siddet i diverse tænketanke med hovedvægt på at få løst stressproblematikker i danske organisationer og samfundet generelt.

Har blandt andet udgivet: Stress. Sådan tackler du det. (1999) Børsens Forlag. Stress. Grib chancen for et bedre (arbejds)liv. (2006) Jyllandspostens/Politikens Forlag. Lykke. Er der en vej til det gode liv? (2008) Jyllandspostens/Politikens Forlag. Trivsel. En guide til motivation og arbejdsglæde. (2009) Jyllandspostens/Politikens Forlag. Ned og op med stress. (2011) En samtale-bog med Pernille Rosenkrantz-Theil. Gyldendal. Arbejdsglad. - sådan skaber du bedre resultater med glade medarbejdere. (2014) Gyldendal. Skab værdi med trivsel og empati. (2015) Gyldendal. Stedbørnene. En guide til sammenbragte familier. (2015) People´s Press. Stresset. (2017). People´s Press. Mobile Pay: 31418376